

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN
VOORZITTER VAN DE DERDE KAMER

ARREST

nr. S/2012/0056 van 21 maart 2012
in de zaak 1112/0129/SA/3/0103

In zake:

de bvba [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Tom SWERTS
kantoor houdende te 1000 Brussel, Wolvengracht 38
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

verzoekende partij

tegen:

de **GEDELEGEERDE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
departement RWO

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Michel VAN DIEVOET
kantoor houdende te 1000 Brussel, Wolstraat 56
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

verwerende partij

*Tussenkommende
partijen :*

1. de cvba [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Tangui VANDENPUT en Patrik DE MAEYER
kantoor houdende te 1160 Brussel, Tedescolaan 7
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

2. het college van burgemeester en schepenen van de **stad LANDEN**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Wim MERTENS
kantoor houdende te 3580 Beringen, Scheigoorstraat 5
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld bij aangetekende brief van 14 oktober 2011, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van het besluit van de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO van 17 augustus 2011 waarbij aan de eerste tussenkomende partij onder voorwaarden de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het realiseren van een windturbinepark.

Het betreft percelen gelegen te ■■■ (windturbines 1 tot 9) met kadastrale omschrijving ■■■ en te ■■■ (windturbines 10 tot 16), langs de E40 en met kadastrale omschrijving ■■■.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een nota betreffende de vordering tot schorsing ingediend en een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De repliek in feite en in rechte van de tussenkomende partijen betreffende de vordering tot schorsing is vervat in hun verzoekschrift tot tussenkomst.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 25 januari 2012, alwaar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Filip VAN ACKER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Julie LAUWERS die loco advocaat Tom SWERTS verschijnt voor de verzoekende partij advocaat Filip VAN DIEVOET die loco advocaat Michel VAN DIEVOET verschijnt voor de verwerende partij, advocaat Joris GEBRUERS die loco advocaat Wim MERTENS verschijnt voor de eerste tussenkomende partij en advocaat Patrik DE MAEYER die verschijnt voor de tweede tussenkomende partij zijn gehoord.

De zaak is in dezelfde staat in voortzetting geplaatst naar de openbare terechtzitting van 29 februari 2012 om de verzoekende partij in de gelegenheid te stellen te antwoorden op de door de verwerende partij en beide tussenkomende partijen opgeworpen excepties met betrekking tot het belang van de verzoekende partij bij het voorliggende beroep. De verzoekende partij heeft met een aangetekende zending van 15 februari 2012 een aanvullende nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 29 februari 2012, alwaar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Advocaat Julie LAUWERS die loco advocaat Tom SWERTS verschijnt voor de verzoekende partij advocaat Filip VAN DIEVOET die loco advocaat Michel VAN DIEVOET verschijnt voor de verwerende partij, advocaat Joris GEBRUERS die loco advocaat Wim MERTENS verschijnt voor de eerste tussenkomende partij en advocaat Patrik DE MAEYER die verschijnt voor de tweede tussenkomende partij zijn gehoord.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen van titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en van de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009.

III. TUSSENKOMST

1.

De cvba ■■■■ vraagt met een op 25 november 2011 ter post aangetekend verzoekschrift om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft vastgesteld, met een beschikking van 13 december 2011, dat er grond is om het verzoek in te willigen en dat de verzoeker tot tussenkomst aangemerkt kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid VCRO voor wat betreft de behandeling van de vordering tot schorsing.

2.

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Landen vraagt met een op 28 november 2011 ter post aangetekend verzoekschrift om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft vastgesteld, met een beschikking van 13 december 2011, dat er grond is om het verzoek in te willigen en dat de verzoeker tot tussenkomst aangemerkt kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid VCRO voor wat betreft de behandeling van de vordering tot schorsing.

IV. FEITEN

Op 23 december 2010 (datum van het ontvangstbewijs) dient de eerste tussenkomende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het oprichten van een windpark van 16 windturbines waarvan er zich 9 in de gemeente Landen (Vlaams-Brabant) bevinden en 7 in de gemeente Gingelom (Limburg)”*.

De aanvraag kadert in een groter project, waarbij in Wallonië nog dertien windturbines voorzien zijn langs de E40 en de HST-lijn.

De deputatie van de provincieraad van Limburg verleent op 3 februari 2011, op basis van een hernieuwde aanvraag MER-ontheffing, een milieuvergunning voor de zeven windturbines die zijn gelegen op het grondgebied van de gemeente Gingelom. De Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu verleent op 29 juli 2011 een milieuvergunning voor de negen windturbines op het grondgebied van de gemeente Landen. Tegen deze laatste beslissing zijn verschillende vorderingen tot schorsing en vernietiging bij de Raad van State ingediend.

De percelen liggen nabij het ULM-vliegveld van Gras-Avernas dat beschikt over een exploitatievergunning van het Directoraat-Generaal Luchtvaart van 1 juli 1988. Deze vergunning werd verleend voor onbepaalde tijd maar werd ingevolge een wijziging van het milieuvergunningsdecreet naar geldigheidstermijn tot 1 september 2016 teruggebracht.

De percelen zijn, zo blijkt uit de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 24 maart 1978 vastgestelde gewestplan ‘Tienen-Landen’, gelegen in agrarisch gebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

De percelen zijn niet gelegen binnen een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

De percelen maken grotendeels deel uit van het traditionele “Plateau van Landen”. Alle windturbines zijn gelegen in de relictzone “Droogplateau van Gingelom”.

De inplanting van de windturbines is voorzien in een zone met verscheidene archeologische sites.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Gingelom van 10 maart 2011 tot en met 9 mei 2011, worden geen bezwaarschriften ingediend.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd door de tweede tussenkomende partij van 13 maart 2011 tot en met 12 mei 2011, wordt één bezwaarschrift ingediend.

Belgocontrol brengt op 9 maart 2011 een gunstig advies uit.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg, brengt op 18 maart 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling Limburg, brengt op 24 maart 2011 een ongunstig advies uit wegens de diepe inplanting in de kavels.

Defensie brengt op 29 maart 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling archeologie, brengt op 30 maart 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg, brengt op 7 april 2011 een gunstig advies uit. Een archeologische prospectie wordt vooropgesteld.

FOD mobiliteit en vervoer brengt op 7 april 2011 een ongunstig advies uit voor de windturbines 1 tot en met 9 omdat zij de hindernisbeperkende vlakken van het ULM-terrein van Avernas doorboren.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Vlaams-Brabant, brengt op 14 april 2011 een gunstig advies uit.

De Vlaamse Milieumaatschappij brengt op 20 april 2011 een gunstig advies uit.

Fluxys brengt op 22 april 2011 een gunstig advies uit.

De tweede tussenkomende partij brengt op 17 mei 2011 een gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van Landen brengt op 14 juni 2011 een gunstig advies uit.

Infrabel brengt op 4 juli 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Vlaams Energieagentschap, interdepartementale windwerkgroep, brengt op onbekende datum een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Op 17 augustus 2011 beslist de verwerende partij de stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden te verlenen en doet hierbij de volgende overwegingen gelden:

“ ...

Omtrent het advies van het directoraat-generaal Luchtvaart (DGL) wordt het volgende standpunt ingenomen:

Op 7 april 2011 werd een ongunstig advies uitgebracht voor de windturbines T1 tot en met T9, wegens strijdigheid met de circulaire GDF - 04 van 3 november 2009 (uitgave 5). Deze doorboren immers de hindernisbeperkende vlakken van het ULM-terrein van Avernas.

De vraag stelt zich nu of de vaststelling dat de voorgestelde vestiging van de windturbines in strijd is met de voorwaarden bepaald door de circulaire GDF-04 en in het bijzonder met artikel 5.3. betreffende de beperking en het weghalen van obstakels, onafwendbaar tot de verwerping van de aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning zou moeten leiden.

Door het DGL wordt toepassing gemaakt van de circulaire GDF-004 van 3 november 2009. Deze circulaire heeft tot doel de technische installatie- en uitbatingsvoorwaarden te bepalen waaraan de burgerlijke vliegvelden, waarvoor geen luchtverkeersleidingsdienst wordt verzekerd en die uitsluitend gebruikt worden in zichtweersomstandigheden, moeten voldoen onverminderd de bepalingen die eigen zijn aan elk vliegveld, met uitzondering van ULM-terreinen.

Het op 7 april 2011 uitgebrachte advies vestigt er vervolgens de aandacht op dat, als werken zouden worden uitgevoerd zonder rekening te houden met de geformuleerde opmerkingen, het DGL in dat geval alle verantwoordelijkheid afwijst in geval van eventuele problemen in verband met luchtgebonden activiteiten. Het advies wordt afgesloten met de mededeling dat het DGL zich tevens het recht voorbehoudt om deze voorschriften te laten naleven met alle juridische middelen die hem ter beschikking staan.

De circulaire GDF-04 bepaalt in artikel 6.1.3. dat de uitbater van een vliegveld gehouden is om, in geval de technische voorwaarden betreffende vliegvelden niet langer gerespecteerd zouden worden, het DGL daarvan zonder uitstel in kennis te stellen. Wanneer het feit dat tot deze mededeling aanleiding gegeven heeft, opgehouden heeft te bestaan, zal de uitbater eveneens het DGL verwittigen.

De Raad van State heeft, in een op 7 mei 2002 uitgesproken arrest nr. 106.435 inzake Didot, geoordeeld dat het door de gewestplannen opgelegd bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied waarvan de inhoud is bepaald door artikel 176 van het Waalse wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw en patrimonium (WWROSP) een hogere norm is ten opzichte van de circulaire GDF-04 (versie november 1984) die niet alleen niet werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, maar uitgaat van een overheid die geen enkele bevoegdheid heeft in de aangelegenheid ruimtelijke ordening en stedenbouw. Het rechtscollege beslist verder dat welke ook de verplichtingen zijn die de circulaire oplegt aan de uitbater van een vliegveld bestemd voor ULM-toestellen, de overheid die beslist over een beroep m.b.t. een aanvraag om stedenbouwkundige vergunning enkel artikel 176 van het WWROSP in haar overwegingen kan betrekken.

Van grote betekenis is eveneens het arrest nr. 177.168 dat de Raad van State op 26 november 2007 uitsprak inzake Vanderhulst:

Naar aanleiding van een beroep tot nietigverklaring gericht tegen het besluit van de directeur-generaal van het Bestuur van de Luchtvaart van het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur dat aan de VZW Recreatief Vliegveld Grimbergen de machtiging verleent voor de aanleg van een privaat luchtvaartterrein te Grimbergen en de technische uitbatingsvoorwaarden ervoor vaststelt, oordeelt de Raad van State als volgt:

"de bestreden beslissing is genomen met toepassing van artikel 43 van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart, naar luid waarvan "geen burgerlijk luchtvaartterrein mag worden aangelegd zonder machtiging van de minister die met het bestuur der luchtvaart is belast of zijn gemachtigde" (artikel 43, § 1) en "de minister die met het bestuur der luchtvaart is belast of zijn gemachtigde (...) voor elk geval de technische eisen (vaststelt) inzake gebruik van de luchtvaartterreinen" (artikel 43, § 2). Blijkens het verslag aan de Koning bij dat besluit strekt die bepaling ertoe "de veiligheid van derden op de grond en van hun goederen, alsmede de veiligheid van de gebruikers van het luchtruim te verzekeren" (toelichting bij artikel 45 van het koninklijk besluit van 15 maart 1954, B.S., 26 maart 1954, p. 2275)."

Naar aanleiding van een beroep tot nietigverklaring gericht tegen het besluit van de directeur-generaal van het Bestuur van de Luchtvaart van het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur dat aan de VZW Recreatief Vliegveld Grimbergen de machtiging verleent voor de aanleg van een privaat luchtvaartterrein te Grimbergen en de technische uitbatingsvoorwaarden ervoor vaststelt, oordeelt de Raad van State als volgt:...

Een besluit van de directeur-generaal van het Bestuur van de Luchtvaart van het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur waarbij machtiging wordt verleend voor de aanleg van een privaat luchtvaartterrein, kan bijgevolg geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de gewesten m.b.t. ruimtelijke ordening: vergunningverlening, ruimtelijke planning en handhaving. Evenzo geldt dit ten aanzien van de bevoegdheid van de gewesten inzake milieuvergunning.

Een federale of regionale wetgeving over de ruimtelijke ordening met het oog op de beveiliging van het luchtvaartverkeer is niet voorhanden...

De heer Staatssecretaris voor Mobiliteit wijst erop dat in het kader van de toepassing van de voorschriften van ICAO (International Civil Aviation Organisation) en van Verordening (EG) nr. 1108/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 216/2008 op het gebied van luchtvaartterreinen, luchtverkeersbeheer en luchtvaartnavigatiediensten, de lidstaten er over moeten waken dat er voorzieningen getroffen worden ter bescherming van luchtvaartterreinen. Volgens de heer Staatssecretaris betreft het hier de bescherming tegen activiteiten en ontwikkelingen in de omgeving van luchtvaartterreinen, die onaanvaardbare risico's kunnen opleveren voor luchtvaartuigen die gebruik maken van het luchtvaartterrein.

De heer Staatssecretaris neemt op grond van een juridische analyse door zijn diensten aan, dat de federale staat (vanuit het oogpunt van de luchtvaart) bevoegd is voor de invoering van een dergelijke wetgeving. Op grond van die analyse neemt hij ook aan dat een nationaal overleg tussen de gewestelijke en de federale entiteiten het aangewezen middel is om de totstandkoming van die wetgeving tot een goed einde te brengen. Het is volgens de heer Staatssecretaris voor Mobiliteit dan ook aangewezen dat een formeel samenwerkingsakkoord wordt ondertekend waarin de betrokken partijen zich verbinden tot de implementatie van een dergelijke wetgeving.

Krachtens artikel 39 van de Grondwet en artikel 6, §1, I, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen behoort de aangelegenheid van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening tot de bevoegdheid van de gewesten.

In het handboek Belgisch Staatsrecht van J. Vande Lanotte en G. Goedertier, uitgave 2010, p. 1009, is te lezen dat de gewesten een globale bevoegdheid hebben inzake ruimtelijke ordening. Een globale bevoegdheid kan worden omschreven als een bevoegdheid omtrent een aangelegenheid die volledig — zonder uitzonderingen - is toevertrouwd aan één enkele overheid.

Van een uitzondering op de gewestelijke bevoegdheid in functie van de beveiliging van het luchtvaartverkeer, met betrekking tot de aangelegenheid ruimtelijke ordening kan dus geen sprake zijn.

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen schrijft geen overleg voor tussen de betrokken regeringen bij de totstandkoming van regelgeving over de aangelegenheid ruimtelijke ordening in de mate dat deze toepasselijk zou zijn op vliegvelden.

Uit het bepaalde in artikel 6, §4, 3° en 4° van de bijzondere wet en uit de preciseringen in de parlementaire voorbereiding leidt de Raad van. State, XIIIde kamer in het arrest 127.700 af wat volgt:

"het goedkeuren van regels van algemene politie en van de regelgeving inzake verkeer en vervoer niet valt onder de bevoegdheid die op het stuk van openbare werken en vervoer aan de gewesten is toegewezen, dat die bevoegdheid een federale bevoegdheid is gebleven, ook al moeten de gewestregeringen betrokken worden bij de uitoefening daarvan; dat zo ook de bevoegdheid genoemd in artikel 6, § 4, 4), met betrekking tot het ontwerpen van de regels betreffende de organisatie en de uitwerking van de veiligheid van het luchtverkeer op de regionale luchthavens en de openbare vliegvelden, een federale bevoegdheid is gebleven; dat daarover in de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet staat dat "wat de regionale luchthavens en vliegvelden betreft, (...) de standaarden en aanbevelingen van de internationale organisatie voor burgerluchtvaart (OACI) (worden) bedoeld" (ibidem, blz. 20)";

Verder is er artikel 6, § 3, 6°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 dat luidt als volgt:...

Volgens het oordeel van de Raad van State gaat het ook hier om "een bevoegdheid die in handen van de federale overheid is gebleven, maar niettemin uitgeoefend moet worden in overleg met de gewestregeringen (Gedr. St., Kamer, zitting 1988, nr. 516/1, blz. 15-16);

Daaruit blijkt volgens de Raad van State dat "om te bepalen welke bevoegdheid de gewesten bezitten inzake uitrusting en exploitatie van luchthavens en openbare vliegvelden, rekening gehouden moet worden met de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de federale Staat zijn blijven behoren, en die genoemd worden in artikel 6, § 3, 6°, en § 4, 3° en 4°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen".Het administratief rechtscollege vervolgt:

"de verdeling van de bevoegdheden tussen de federale Staat en de gewesten in de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen wordt als volgt omschreven:

- "voor de regionalisering van het vervoer is duidelijk onderscheid gemaakt tussen enerzijds het algemeen beleid, de normen en de technische voorschriften inzake vervoersmiddelen - aangelegenheden die nationaal blijven;*

- en anderzijds het sectorieel economische beleid, dat aan de Gewesten wordt toegewezen" (Gedr. St., Senaat, zitting 1988, nr. 405/2, blz. 116);
- "met uitzondering van de luchthaven van Brussel-Nationaal wordt de uitrusting en de uitbating van de luchthavens en de openbare vliegvelden toevertrouwd aan het Gewest waarin deze gelegen zijn; de nationale overheid blijft belast met de activiteiten die betrekking hebben op de organisatie en het verzekeren van de veiligheid van het luchtverkeer; de voor de veiligheid vereiste uitrustingen blijven ter beschikking van de bevoegde dienst" (Gedr. St., Kamer, zitting 1988, nr. 516/1, blz. 15)".

In het punt 6.1.3. van de omzendbrief GDF-04 die zoals verder zal blijken, niet in strijd is met het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart, is bepaald dat de uitbater van een vliegveld gehouden is om, in geval de technische voorwaarden betreffende de vliegvelden niet langer gerespecteerd zouden worden, het DGL daarvan zonder uitstel in kennis te stellen. Verder wordt bepaald dat wanneer het feit dat tot deze mededeling aanleiding heeft gegeven, opgehouden te bestaan, de uitbater eveneens het DGL zal verwittigen.

De federale regelgeving betreffende de luchtvaart rust op de opvatting dat de geldigheid van een machtiging tot de aanleg van een vliegveld ondergeschikt is aan de voorwaarde van het voortduren van het voldaan zijn van de algemene technische voorwaarden en aan de voorwaarden opgelegd in de bepalingen die eigen zijn aan het vliegveld. De betreffende regelgeving rust dus op het uitgangspunt dat een machtiging tot de aanleg van een vliegveld in bepaalde omstandigheden kaduuk wordt.

Er kan niet worden aangenomen dat een machtiging tot het aanleggen van een vliegveld niet eveneens kaduuk zou worden ten gevolge gewijzigde omstandigheden die op wettige wijze tot stand zijn gekomen buiten of tegen de wil van de houder van de machtiging voor de aanleg van een vliegveld en waardoor de veiligheid van derden op de grond en van hun goederen, alsmede de veiligheid van de gebruikers van het luchtruim ernstig in het gedrang worden gebracht.

Het bouwen van windturbines binnen de hindernisbeperkende vlakken van een ULM-vliegveld brengt de veiligheid in gevaar die de verleende machtiging beoogde te verzekeren in het kader van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart, zoals blijkt uit het advies van het DGL.

De in punt 5.3 van de circulaire omzendbrief GDF - 04 opgelegde voorwaarde inzake het vrij zijn van het luchtruim rond vliegvelden van hindernissen die een gevaar kunnen opleveren voor het luchtverkeer is een voorwaarde waarvan het verlenen van een machtiging tot het aanleggen van een vliegveld afhankelijk is.

Punt 5.3. van de circulaire vestigt in hoofde van derden geen verbod constructies op te richten die een hindernis kunnen vormen die gevaar oplevert voor het luchtverkeer.

Punt 5.3. van de circulaire, gelezen in samenhang met punt 6.1 houdt enkel in dat geen machtiging tot het aanleggen van een vliegveld kan verleend worden indien het luchtruim rond een vliegveld niet vrij is van hindernissen die een gevaar opleveren voor luchtverkeer, enerzijds, een voorheen verleende machtiging niet langer in het rechtsverkeer kan behouden worden indien het luchtruim rond het vliegveld niet langer vrij is van hindernissen die een gevaar kunnen opleveren voor het luchtverkeer. In dergelijke gewijzigde omstandigheden moet de verleende machtiging worden opgeheven met het oog op het verzekeren van de veiligheid van derden op de grond en van hun goederen, alsmede de veiligheid van de gebruikers van het luchtruim.

Punt 6.1 van de circulaire ligt volledig in de lijn van het artikel 44 van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling der luchtvaart dat bepaalt:...

De houder van een stedenbouwkundige vergunning waarvan de uitvoering aanleiding zal geven tot een wijziging van de omgeving die de hindernisbeperkende vlakken van het ULM-terrein van Avernas (EBAV) zal doorboren, kan het DGL verzoeken de eerder aan de a.s.b.l. █████ verleende machtiging tot de aanleg van een vliegveld op te heffen met ingang van de aanvang van de werken.

Artikel 44 van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling der luchtvaart laat aan het DGL geen vrij keuze om al of niet in te gaan op dergelijk verzoek.

Bij een eventueel stilzitten van het DGL beschikt de houder van de stedenbouwkundige vergunning voor de windturbines T1 tot T9 over het rechtsmiddel ingesteld door artikel 14, §3 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, luidend als volgt:...

Vliegvelden zijn als rubriek 57 opgenomen op de lijst van als hinderlijk beschouwde inrichtingen, gevoegd bij het besluit van 6 februari 1991 van de Vlaamse regering houdende vaststelling van het Vlaamse Reglement betreffende de milieuvergunning. Het verzekeren van de veiligheid van derden op de grond en van hun goederen alsmede de veiligheid van de gebruikers van het luchtruim als doelstelling bij het onderzoek van een aanvraag tot machtiging voor de aanleg van een privaat luchtvaartterrein in het kader van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart, is als doelstelling veel beperkter dan de doelstelling na te streven bij het onderzoek van een aanvraag tot het bekomen van een milieuvergunning. Dit onderzoek beoogt immers de bescherming van de mens en het milieu in zijn algemeenheid te verzekeren.

Het onmiskenbare verschil tussen de doelstellingen die het koninklijk besluit van 15 maart 1954 beoogt te verzekeren en deze van het milieuvergunningdecreet en van VLARM kan enkel leiden tot het besluit dat deze vergunningen onder geen beding kunnen gelijkgesteld worden.

Een besluit van de directeur-generaal van het DGL van het ministerie van Verkeer en Infrastructuur waarbij machtiging wordt verleend voor de aanleg van een privaat luchtvaartterrein, kan geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de gewesten met betrekking tot het bestrijden van geluidshinder.

Uit het voorgaande blijkt waarom niet mag aangenomen worden dat de █████ over een voor een bepaalde termijn geldende milieuvergunning beschikt, zoals de deputatie dit geheel onterecht vooropstelt.

Dit houdt in dat de activiteit van deze club nooit werd getoetst aan de voor de overheid bindende bestemmingsvoorschriften van het gewestplan die verordende kracht hebben bij de beoordeling van door particuliere personen beoogde vergunningsplichtige activiteiten op een bepaalde plaats.

De verleende machtigingen tot het aanleggen van een vliegveld werden niet voorafgegaan door een advies van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar of van de minister bevoegd inzake het leefmilieu. Het koninklijk besluit van 15 maart 1954 legt de federale overheid niet op dergelijke adviezen in te winnen en zou dit overigens niet vermogen te doen. De autonomie waarover de gewesten beschikken maakt het de

federale overheid immers onmogelijk de overheid die in het Vlaamse gewest bevoegd is voor het leefmilieu (en de ruimtelijke ordening), te verplichten tot het geven van een advies (Raad van State, arrest nr 177.168 van 26 november 2007 inzake Vanderhulst).

Uit rechtspraak blijkt dat het bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied een hinderpaal vormt voor de toekenning van een milieuvergunning voor de exploitatie van een vliegveld. (arresten van de Raad van State nr. 193.593 van 28 mei 2009..., nr. 199.039 van 17 december 2009..., nr. 173.393 van 12 juli 2007...).

De aanwezigheid van een vliegclub die niet over de vereiste milieuvergunning beschikt voor het deel gelegen in Vlaanderen, kan niet verhinderen dat een stedenbouwkundige vergunning en een milieuvergunning worden verleend voor windturbines op terreinen in agrarisch gebied.

Op grond van voorgaande vaststellingen wordt het ongunstig advies van het DGL niet weerhouden.

Toetsing aan ordeningsplannen en goede aanleg van de plaats:

De projectzone volgt de E40 autosnelweg en de aan de zuidzijde naastgelegen HST-lijn. Deze zone bestaat uit agrarisch en landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Het artikel 4.4.9. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening biedt, zoals reeds gesteld, vergunningsgrond voor de oprichting van windturbines in agrarisch gebied.

De projectlocatie biedt duidelijke potenties voor de inplanting van windturbines. Er wordt naar een zo groot mogelijke bundeling gestreefd met de bestaande lijninfrastructuren die reeds een belangrijk ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact hebben. De schaal van het voorgestelde project stemt overeen met het landschap en de lijninfrastructuren, waardoor het project bestaanbaar is met de onmiddellijke omgeving. Ruimtelijk kan dan ook gunstig geoordeeld worden voor deze locatie.

Er wordt door het inplanten van windturbines in de voorgestelde projectzone, door de bundeling met de bestaande grootschalige lijninfrastructuren die het landschap doorsnijden, geen significante negatieve invloed op het betrokken landschap verwacht. Voor wat de specifieke invulling betreft dient er gekozen te worden om een visueel gelijkaardig en zelfde type van windturbine met lichtgrijze buismast en drie wieken, in de volledige zone toe te passen. Ook de ashoogte en wiekdiameter moeten vergelijkbaar zijn. De turbines worden ingeplant in een zone met verscheidene archeologische sites. De voorwaarden opgenomen in het advies van Onroerend Erfgoed moeten daarom stipt worden gevolgd.

Er wordt van deze windturbines geen bijkomende, onaanvaardbare invloed verwacht op natuur en avifauna. Het is van belang dat een significante negatieve impact bij het vervoer en de opbouw van de windturbines op de bermen en taluds van de bestaande toegangswegen wordt vermeden.

Slagschaduw, een nog niet vermeld gevolg, komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. In de zone gelegen in de projectiezone van de rotor, kan de schaduw van de wiek zichtbaar zijn als een intermitterende schaduw. Uit de slagschaduwsimulaties blijkt dat er zich voor de specifieke ruimtelijke inpassing geen woningen binnen de contour van 30 uur slagschaduw per jaar bevinden. Tevens dient er vastgesteld te worden dat de richtlijnen op dat vlak van slagschaduw zowel in het Vlaamse gewest, als het Waalse gewest identiek blijken te zijn. Zowel de omzendbrief EME/ 2006/01, als de "Cadre de référence pour l'implantation d'éoliennes en Région

wallonne" stellen dat een slagschaduw hinder van 30 uur per jaar binnen in een bewoonde woning aanvaardbaar wordt geacht.

Over slagschaduw hinder op een autosnelweg bestaan er geen normen, zelfs geen richtlijnen. Het spreekt evenwel voor zich dat de aanvrager reeds van bij de aanvang alle mogelijke maatregelen dient te nemen om voormeld nadeel te beperken (bijvoorbeeld door het aanwenden van een matte coating).

Uit de veiligheidsstudies komt naar voor dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de indirecte risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevarenbronnen verwaarloosbaar of aanvaardbaar zijn.

De typevoorschriften m.b.t. tot de agrarische gebieden bepalen dat de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating (smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota dienen te worden beschreven en geëvalueerd. De lokalisatienota gaat hier voldoende op in. De mer gaat nog veel verder in de beschrijving & evaluatie. De vergunningverlenende overheid kan aldus de impact van de aanvraag in al haar aspecten adequaat inschatten en heeft hierboven uitvoerig gemotiveerd.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag is in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en is bestaansbaar met de onmiddellijke omgeving.

De aanvraag kan daarom worden vergund.

...

Dit is de bestreden beslissing.

Mevrouw ■■■■, met een aangetekende zending van 27 september 2011, en de vzw ■■■■, met een aangetekende zending van 14 oktober 2011, hebben ook een vordering tot schorsing en vernietiging ingesteld tegen de bestreden beslissing. Deze dossiers zijn bij de Raad respectievelijk gekend onder het nummer 1112/0086/SA/3/0060 en 1112/0132/SA/3/0155.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

1.

De verzoekende partij is een derde belanghebbende. De bestreden beslissing diende haar niet betekend te worden. Zij kon er pas kennis van nemen door de aanplakking van de in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 6° VCRO bedoelde mededeling op het terrein. De beroepstermijn van de verzoekende partij begint, overeenkomstig artikel 4.8.16, §2, 1°, b VCRO, dan ook pas te lopen vanaf de dag na deze van de aanplakking.

De verzoekende partij houdt voor dat de beslissing pas op 30 augustus 2011 werd aangeplakt en brengt ter staving twee "attesten van aanplakking" bij.

2.

De Raad stelt vast dat in het document uitgaande van de gemeente Landen echter geen data van aanplakking worden vermeld - in tegenstelling tot wat de parlementaire voorbereidingen van de VCRO voorschrijven (Parl. St., Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2011/11, p. 181) en wat ook

in het arrest van 27 januari 2011 (nr. 8/2011) van het Grondwettelijk Hof is bepaald - en tevens verkeerdelijk sprake is van een "beslissing van het college van burgemeester en schepenen van 17 augustus 2011".

Het document van de gemeente Gingelom bevat wel de datum van de eerste aanplakking, met name 30 augustus 2011, maar vermeldt geen einddatum van de aanplakking en stelt zelfs uitdrukkelijk dat de aanplakingsperiode van 30 dagen nog niet afgelopen is.

2.

Gegeven voorgaande vaststellingen dient geconcludeerd te worden dat er geen rechtsgeldig attest van aanplakking voorligt. Uit het administratief dossier blijkt wel dat de bestreden beslissing werd overgemaakt aan de eerste tussenkomende partij per aangetekend schrijven van vrijdag 19 augustus 2011.

De in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 6° VCRO bedoelde termijn van tien dagen, waarbinnen de aanvrager tot aanplakking dient over te gaan, kon ten vroegste een aanvang nemen op maandag 22 augustus 2011.

Rekening houdende met voormelde gegevens dient gesteld te worden dat het beroep van de verzoekende partij, ingesteld met een aangetekende brief van 14 oktober 2011, tijdig is.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang en de hoedanigheid van de verzoekende partij

Standpunt van de partijen

1.

Ter staving van haar belang wijst de verzoekende partij op haar maatschappelijk doel dat zich in essentie situeert op recreatief en educatief vlak:

" ...

I.

1. De invoer, uitvoer, aankoop, verkoop en montage van elk materiaal in het domein van de luchtvaart, het lichte vliegwezen, het ultralichte vliegwezen zoals ULM, DPM, Parapente, Paramoteur en meer algemeen van elke vliegsport.

2. De verhuur, onderhoud en herstelling van elk materiaal dat betrekking heeft op de sporten genoemd in artikel 1;

3. Composite Engineering;

4. Vorming en opleiding, zowel theoretisch als praktisch in bovenvermelde domeinen;

5. Inrichten van stage, evenementen en reizen met betrekking tot luchtvaartsporten.

..."

Zij stelt dat zij haar activiteiten op exclusieve wijze exploiteert op het terrein van de [REDACTED]. Door de bestreden beslissing komt de verdere exploitatie van haar activiteiten op het betrokken terrein in het gedrang, in het bijzonder het kunnen blijven exploiteren en organiseren van de theoretische en praktische opleiding van ULM & DPM piloten en het verhuren van twee ULM's en één DPM.

2.

De verwerende partij en beide tussenkomende partijen betwisten het belang van de verzoekende partij.

De verwerende partij en de eerste tussenkomende partij halen aan dat de verzoekende partij geen enkel voordeel kan halen uit de schorsing of de vernietiging van de vergunning voor de windturbines op het grondgebied van Gingelom, aangezien deze de hindernisbeperkende vlakken van het ULM-terrein van Avernas niet doorboren en de verzoekende partij dus niet hinderen bij het uitoefenen van haar activiteiten.

De windturbines op het grondgebied Landen kunnen volgens hen dan ook afgesplitst worden van de rest van de aanvraag. Zij vragen dan ook – mede gelet op de onderscheiden milieuvergunningen – om de schorsing en/of vernietiging te beperken tot het deel van de bestreden beslissing dat betrekking heeft op de windturbines 1 tot en met 9.

3.

Beide tussenkomende partijen stellen verder dat de verzoekende partij niet over een wettig belang beschikt, nu zij haar activiteiten uitoefent op het gedeelte van het ULM-terrein dat in Vlaanderen ligt, waarvoor geen gewestelijke milieuvergunning werd verleend. Dit impliceert dat ook het in Wallonië gelegen gedeelte overeenkomstig de circulaire GDF-04-U van 3 november 2009 niet verder mag uitgebaat worden. Zelfs al zou worden aangenomen dat de federale exploitatievergunning tevens als gewestelijke milieuvergunning kan worden beschouwd, deze ook onwettig is omwille van de strijdigheid met de bestemmingsvoorschriften uit het koninklijk besluit van 28 december 1972.

De eerste tussenkomende partij voegt hier verder nog aan toe dat de verzoekende partij evenmin over een zeker belang beschikt, nu de zorgen omtrent de rendabiliteit en het gevaar voor een faillissement niet concreet en aannemelijk worden aangetoond.

4.

Met haar aanvullende nota herhaalt de verzoekende partij in eerste instantie haar standpunt met betrekking tot het belang uit het inleidende verzoekschrift.

Als antwoord op de ingeroepen excepties haalt de verzoekende partij verder nog aan dat alle inrichtingen en opstallen sinds de oprichting en de installatie van de ■■■■■ wel degelijk zijn vergund. De gebouwen, de landingsbaan en het gebruik van de site in het Waals gewest werd volledig vergund met een '*permis unique*', afgeleverd door *le ministre de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et de l'environnement* van 23 december 2002.

Het gedeelte op het Vlaamse grondgebied betreft volgens de verzoekende partij een loutere grasstrook. Ten tijde van de aanleg en installatie was voor het aanleggen van een graspiste volgens de verzoekende partij geen stedenbouwkundige vergunning vereist, waarbij ze verwijst naar het advies van AROM Vlaams-Brabant dat werd verleend voorafgaand aan de exploitatievergunning van 1 juli 1988. Ook de tweede tussenkomende partij zou een positief advies hebben verleend met betrekking tot de exploitatievergunning.

De verzoekende partij ontkent bovendien ten stelligste dat het ULM-terrein wordt uitgebaat zonder de vereiste federale milieuvergunning. Op 1 juli 1988 werd een exploitatievergunning verleend die, gelet op de overgangsmaatregelen in artikel 44, eerste lid van het milieuvergunningsdecreet en artikel 71 van Vlarem I, geldig blijft tot uiterlijk 1 september 2016. Dit wordt bevestigd in de beslissing van 17 maart 2011 van de deputatie van de Provincie Vlaams-Brabant.

Beoordeling door de Raad

1.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij een afschrift van haar actueel geldende statuten en van de akte van aanstelling van haar organen, alsmede het bewijs dat het daartoe bevoegde orgaan beslist heeft om in rechte op te treden, aan het verzoekschrift heeft gevoegd. De verzoekende partij beschikt bijgevolg over de vereiste hoedanigheid om een vordering in te stellen bij de Raad.

Uit de beslissing van 30 september 2011 om in rechte te treden kan de Raad opmaken dat de verzoekende partij zowel een vordering tot schorsing als een vordering tot vernietiging wenst in te stellen en dat de verzoekende partij haar belang uitdrukkelijk steunt op artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 3° VCRO.

2.

Om als derde belanghebbende bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 4.8.16, §1, eerste lid 3° VCRO dat de verzoekende partij, als natuurlijke persoon of als rechtspersoon, rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist derhalve niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is.

Wel zal de verzoekende partij in haar inleidende verzoekschrift het mogelijk bestaan van deze hinder of nadelen voldoende waarschijnlijk moeten maken, de aard en de omvang ervan voldoende concreet moeten omschrijven en tegelijk zal de verzoekende partij dienen aan te tonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks causaal verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing en de hinder of nadelen die zij ondervindt of zal ondervinden.

3.

Bij de omschrijving van haar belang met betrekking tot de voorliggende vordering wijst de verzoekende partij op haar maatschappelijk doel, waaruit blijkt dat de vennootschap onder meer gericht is op de invoer, uitvoer, aankoop, verkoop, montage, verhuur, onderhoud en herstelling van elk materiaal in het domein van de vliegtuigbouw in het algemeen en het ultralicht vliegwezen in het bijzonder, alsook de (praktische en theoretische) vorming en opleiding en de inrichting van stages in deze luchtvaartsport. Zij exploiteert haar activiteiten naar eigen zeggen op exclusieve wijze op het terrein van de [REDACTED].

Door de bestreden beslissing komt volgens de verzoekende partij de verdere exploitatie van haar activiteiten op het vliegveld in het gedrang, want de geplande windturbines zullen het hindernisbeperkende vlak van het ULM-terrein doorkruisen.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij hiermee, in samenlezing met haar uiteenzetting over het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat zij meent te lijden, voldoende aannemelijk maakt dat zij minstens onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Er valt evenmin te betwisten dat er een causaal verband kan bestaan met de realisatie van de werken die middels de bestreden beslissing werden vergund. De door de verzoekende partij opgesomde mogelijke hinder en nadelen zijn voldoende persoonlijk, direct en actueel.

De omstandigheid dat de verzoekende partij haar activiteiten desgevallend zou uitoefenen op een terrein dat mogelijk niet over de vereiste vergunningen beschikt, doet geen afbreuk aan het nadeel dat de verzoekende partij, minstens onrechtstreeks, kan ondervinden ingevolge de

bestreden beslissing. Het belang van de verzoekende partij dient immers beoordeeld te worden voortgaande op de bestaande feitelijke toestand van het terrein, en niet op grond van de wettigheid van die toestand. De discussie omtrent het al dan niet vergund zijn van de toestand van het terrein raakt bovendien de grond van de zaak zodat de exceptie van de verwerende partij en de tussenkomenende partijen niet zozeer het belang van de verzoekende partij bij het voorliggende beroep, doch wel het belang van de verzoekende partij bij het betrokken middel raakt.

De verzoekende partij beschikt, gegeven de voorgaande vaststellingen, dan ook over het rechtens vereiste belang in de zin van artikel 4.8.16 §1, eerste lid, 3° VCRO.

De excepties van de verwerende partij en de tussenkomenende partijen kunnen bijgevolg niet worden aangenomen.

5 .

In zoverre aangevoerd wordt dat de verzoekende partij slechts een gedeeltelijk belang heeft bij de voorliggende vordering tot schorsing, meer specifiek met betrekking tot die turbines die op het grondgebied van de gemeente Landen moeten gesitueerd worden, is de Raad van oordeel dat een antwoord op deze vraag in de huidige stand van de procedure niet aan de orde is aangezien, zoals hierna zal blijken, niet wordt voldaan aan de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

Uit de samenlezing van de artikelen 4.8.13 VCRO en 4.8.16, §3, derde lid VCRO moet worden afgeleid dat een bestreden vergunningsbeslissing slechts bij wijze van voorlopige voorziening kan worden geschorst ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel én wanneer hiertoe redenen voorhanden zijn.

A. Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij haalt aan dat door de bestreden beslissing iedere vliegactiviteit op de site gestaakt dient te worden, wat haar in een kwetsbare concurrentiële positie plaatst. Dit licht zij als volgt toe:

“ ...

De inplanting van de windturbines wordt door het subadvies van het directoraat-generaal Luchtvaart, gegeven op 7 april 2011 in het kader van de stedenbouwkundige aanvraag, onverenigbaar geacht met de vliegactiviteiten van verzoekende partij (STUK 6).

Volgens dit ongunstig advies brengt het exploiteren van windturbines binnen de hindernisbeperkende vlakken van een ULM-vliegveld de veiligheid in gevaar die de verleende exploitatievergunning beoogde te verzekeren in het kader van het Koninklijk Besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart.

De circulaire GDF-04U, uitgevaardigd door het directoraat-generaal Luchtvaart, bepaalt de voorwaarden voor recreatieve luchtvaart, inzonderheid de exploitatie van ULM-

terreinen. Volgens deze circulaire is een hindernis van 150 meter hoog binnen een straal van 2.700 meter rond het ULM-terrein verboden. (STUK 17)

De geplande windturbines bevinden zich duidelijk binnen deze zone waardoor zij niet verenigbaar zijn met de activiteiten op het ULM-terrein.

Het bestreden besluit verleent ten onrechte een stedenbouwkundige vergunning aan de cvba [REDACTED] voor de bouw van een windturbinepark, waardoor het ULM-terrein gelegen te Hannuit- hetwelk reeds gedurende meer dan 20 jaar wordt geëxploiteerd- onbruikbaar zou worden...

De bestreden beslissing brengt een dusdanige beperking ten aanzien van de benutting van het terrein met zich mee dat een verderen rendabele uitoefening van de activiteiten van verzoekende partij onmogelijk zal blijken daar het gebruik van een ULM-terrein uiteraard onlosmakelijk verbonden is met het opstijgen en landen van ULM-vliegtuigen.

Het moge trouwens duidelijk zijn dat het bestreden besluit de onderneming van verzoekende partij in een kwetsbare concurrentiële positie plaatst (...). Verzoekende partij kan immers moeilijk verhuizen naar een ander terrein omdat de algemene praktijk erin bestaat dat vliegtuigclubs zelf in de opleiding voorzien en deze bijgevolg geen concurrentie wensen van een onafhankelijke school.

Daar het verplaatsen van de activiteiten van verzoekende partij niet vanzelfsprekend is en daarenboven een aantal jaren in beslag kan nemen, zal dergelijke staking van het gebruik het faillissement van verzoekster in het verschiet brengen.

Gelet op het statutaire doel van de verzoekende partij is het duidelijk dat verzoekende partij haar bestaansreden verliest en dat haar statutaire doelstelling in het gedrang komt, indien zij haar activiteiten niet langer kan uitoefenen op de wijze die de exclusiviteitsovereenkomst bepaalt...

Behoudens het feit dat het gehuurde terrein ingevolge het bestreden besluit niet meer in aanmerking kan komen voor gelijk welke vliegactiviteit, niettegenstaande de exploitatievergunning voor het ULM-terrein van de vzw [REDACTED], ziet verzoekende partij door het bestreden besluit een zeer groot deel van haar activiteit teloor gaan door het totale verlies aan exploitatiemogelijkheid op het reeds vergunde terrein, hetgeen tot gevolg zal hebben dat verzoeker de boeken zal dienen neer te leggen (zie inkomsten verzoeker: resultatenrekening STUK 11).

Niet alleen kan verzoekende partij haar toestellen niet meer verhuren, maar wordt het betreffende terrein op heden voor verzoekende partij niet langer bruikbaar om haar activiteiten daadwerkelijk uit te oefenen...

Zelfs indien verzoekster een faillissement kan ontlopen, quod non, lijdt verzoekende partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel. De overheid kan immers de intussentijd naar de concurrentie overgestapte leerling-piloten niet terugbezorgen (...) en verzoekster is in de onmogelijkheid het reeds bestaande cliënteel te dienen of een bijkomend cliënteel te verwerven (...). Bij ontstentenis van onmiddellijke schorsing zullen de leerling-piloten van verzoekende partij hun toevlucht elders gezocht hebben en zal de markt door anderen zijn ingepalmd.

..."

2.

De verwerende partij antwoordt hierop dat een louter financieel nadeel in principe herstelbaar is en dat de verzoekende partij geen op concrete stukken gestaafde berekening van de te verwachten weerslag van de inplanting van de windturbines op haar financiële toestand voorlegt.

Bovendien haalt de verwerende partij verschillende krantenberichten aan waaruit zou blijken dat de vzw ■■■■■ akkoord zou zijn om haar ULM-terrein te verplaatsen. Het zogenaamde moeilijk te herstellen ernstig nadeel vloeit niet voort uit de bestreden beslissing.

3.

De eerste tussenkomende partij stelt dat het door de verzoekende partij aangehaalde nadeel geen rechtstreeks gevolg is van de beslissing van de verwerende partij, maar voortvloeit uit het onwettig karakter van de ULM-uitbating zelf. De verzoekende partij zou bovendien geen enkel concreet stuk voorleggen dat aantoont dat de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing het onmogelijk zou maken haar activiteiten elders uit te oefenen en de rendabiliteit van de onderneming in het gedrang zou komen.

4.

De tweede tussenkomende partij voegt hier nog aan toe dat de verzoekende partij niet aantoont dat zij onmogelijk vanuit de andere richting kan opstijgen en landen. Bovendien betreft de opleiding slechts een klein onderdeel van het maatschappelijk doel van de verzoekende partij. De verzoekende partij verwijst weliswaar in het algemeen naar de resultatenrekening om haar financieel nadeel te staven, maar laat na met concrete gegevens te duiden dat een faillissement dreigt, nu niet langer gebruik kan worden gemaakt van de drie toestellen die zij beweert in eigendom te hebben.

Beoordeling door de Raad

1.

In de memorie van toelichting wijst de decreetgever erop dat het begrip ‘moeilijk te herstellen ernstig nadeel’ eveneens wordt gehanteerd binnen het schorsingscontentieux van de Raad van State en dat vermeld begrip, voor wat de mogelijkheid tot schorsing in procedures voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft, in diezelfde zin mag worden begrepen (*Parl. St. VI. Parl.* 2008-2009, nr. 2011/1, p. 222, nr. 627). Opdat de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing door de Raad zou kunnen bevolen worden, moet de verzoekende partij doen blijken van een ernstig nadeel dat moeilijk te herstellen en bovendien persoonlijk is.

De verzoekende partij mag zich in de uiteenzetting van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel bovendien niet beperken tot vaagheden en algemeenheden, maar dient integendeel concrete en precieze gegevens aan te reiken waaruit enerzijds de ernst van het nadeel blijkt dat zij ondergaat of dreigt te ondergaan, wat inhoudt dat zij concrete en precieze aanduidingen moet verschaffen over de aard en de omvang van het nadeel dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing kan berokkenen, en waaruit anderzijds het moeilijk te herstellen karakter van het nadeel blijkt.

Het moeilijk te herstellen ernstig nadeel, zoals vervat in artikel 4.8.13 VCRO, kan dan ook niet, minstens niet zonder meer gelijkgeschakeld worden met de in artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 3° VCRO bedoelde “rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen” die de verzoekende partij kan ondervinden ingevolge een vergunningsbeslissing en die de verzoekende partij desgevallend het rechtens vereiste belang bij de procedure verschaft. De invulling van het begrip nadeel heeft in de betrokken artikelen zonder meer een andere finaliteit. Bij de beoordeling van de ernst en het moeilijk te herstellen karakter van de ingeroepen nadelen kan de Raad bovendien alleen

rekening houden met wat in dat verband in het verzoekschrift werd aangevoerd en met de bij dat verzoekschrift gevoegde stukken.

2.

Als moeilijk te herstellen ernstige nadelen die zij met de voorliggende vordering tot schorsing wenst te voorkomen, haalt de verzoekende partij aan dat de rendabele uitoefening van haar activiteiten onmogelijk zal worden. Nu het ULM-terrein ingevolge de bestreden beslissing niet meer voor vliegactiviteiten gebruikt zal worden, zullen de leerling-piloten overstappen naar de concurrentie en kan de verzoekende partij haar toestellen niet langer verhuren. De verzoekende partij zal haar bestaansredenen verliezen en haar maatschappelijk doel niet meer kunnen realiseren, aangezien zij haar activiteiten niet langer kan uitoefenen op de wijze die de exclusiviteitsovereenkomst bepaalt.

3.

De Raad merkt echter op dat de nadelen waarnaar de verzoekende partij verwijst, in wezen financiële nadelen betreffen die in principe herstelbaar zijn. De verzoekende partij brengt geen concrete stukken bij om aan te tonen dat het financiële nadeel ingevolge de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing dermate ernstig is dat haar voortbestaan in het gedrang zou worden gebracht. De verzoekende partij verwijst ter staving weliswaar naar haar jaarrekening, maar hieruit kan de Raad niet afleiden wat het te verwachten omzetverlies zal zijn indien het ULM-terrein niet meer voor vliegactiviteiten gebruikt zou kunnen worden.

Ook wat de overstap van de leerlingen naar de concurrentie betreft laat de verzoekende partij na deze nadelen op voldoende wijze te concretiseren met bijvoorbeeld gegevens over haar marktpositie en die van de concurrentie, zodat dit als louter hypothetisch en dus als niet ernstig dient afgewezen te worden.

Gelet op de in het maatschappelijk doel van de verzoekende partij zeer ruim omschreven activiteiten, waarbij onder andere de invoer, uitvoer, aankoop, verkoop en montage van elk materiaal in het domein van de luchtvaart, het verschaffen van advies en organiseren van audits, elke vorm van luchtarbeid, luchtfotografie, het slepen van reclamepanelen, het bevorderen van mobiliteit in alle vormen, het verschaffen van theoretische en praktische opleiding met betrekking tot alle hoger genoemde vormen van mobiliteit, het telen en handel drijven in fruit, het geven van training en ondersteuning bij computergebruik en diverse software applicaties, tussenpersoon (zijn) in de handel van elektronische apparaten en IT-gelinkte producten, het schrijven van softwareprogramma's, het uitvoeren van herstelling van PC's en randapparatuur, inclusief recuperatie van gegevensdata, het verlenen van advies en consulting voor bedrijven en privé-personen met betrekking tot IT gebruik en het financieel doorlichten van de IT kost, dit zowel in België als in het buitenland, acht de Raad het, bij gebrek aan concrete gegevens, eerder onwaarschijnlijk dat het voortbestaan van de verzoekende partij in het gedrang zou worden gebracht door de tijdelijke onbeschikbaarheid van de terreinen van de vzw [REDACTED].

Er is dan ook niet voldaan aan de in artikel 4.8.13 VCRO gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing slechts bij wijze van voorlopige voorziening kan geschorst worden ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Deze vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

B. Redenen die de schorsing rechtvaardigen

Aangezien in het vorige onderdeel werd vastgesteld dat de verzoekende partij niet voldoende aannemelijk maakt dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing haar een

moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, is een onderzoek van de redenen die de schorsing van de bestreden beslissing kunnen rechtvaardigen niet aan de orde.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De vordering tot schorsing wordt verworpen.
2. De zaak wordt met het oog op de behandeling van de vordering tot vernietiging verwezen naar de tweede kamer, voorgezeten door mevrouw Hilde LIEVENS.

Het oorspronkelijke rolnummer wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging gewijzigd in het rolnummer: 1112/0129/SA/2/0103.

3. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing ten gronde.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 21 maart 2012, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, derde kamer, samengesteld uit:

Filip VAN ACKER,   voorzitter van de derde kamer,

                                 met bijstand van

Hildegard PETTENS, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Hildegard PETTENS

Filip VAN ACKER